

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Ministerstvo financií Slovenskej republiky predkladá návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, ako iniciatívny materiál.

Primárnym cieľom predkladaného návrhu zákona je transpozícia smernice Rady (EÚ) 2020/284 z 18. februára 2020, ktorou sa mení smernica 2006/112/ES, pokiaľ ide o zavedenie určitých požiadaviek na poskytovateľov platobných služieb.

Hlavným dôvodom prijatia tejto smernice bola zmena nákupného správania zákazníkov a masívny rozmach elektronického obchodu. Zákazníci čoraz častejšie využívajú možnosť nákupov prostredníctvom webových sídiel zahraničných dodávateľov alebo prostredníctvom rôznych platforiem, ktoré im umožňujú na jednom mieste nakupovať tovary alebo služby od rôznych dodávateľov.

Častokrát teda dochádza k situácii, kedy dodávateľ tovaru alebo služby je usadený v jednom členskom štáte, prípadne v tretej krajine, a jeho zákazník v inom členskom štáte, kde podľa súčasných pravidiel je aj miesto dodania tovaru alebo služby. Keďže zákazník nemá vo vzťahu k uskutočnenému nákupu voči finančnej správe žiadne evidenčné, prípadne záznamové povinnosti, je zjavné, že daňové orgány jednotlivých členských štátov sú pri kontrole plnenia daňových povinností nútené spoliehať sa na informácie o dodávkach tovarov a služieb od ich dodávateľov podľa toho, ako ich priznajú, pretože reálna kontrola týchto obchodov je prakticky nemožná.

Platby za uvedené cezhraničné dodania tovarov alebo služieb sa realizujú prevažne využitím služieb, ktoré poskytujú jednotliví poskytovatelia platobných služieb. Na nepriznávanie daňovej povinnosti, prípadne podhodnocovanie výšky daňovej povinnosti u týchto dodávateľov, reaguje smernica Rady (EÚ) 2020/284 zavedením osobitnej záznamovej povinnosti pre poskytovateľov platobných služieb, cez ktorých sa realizujú platby za dodané tovary alebo služby. V súlade s uplatnením tzv. *follow-the-money princípu* to znamená, že pri dosiahnutí určitého počtu platobných služieb poskytnutých tomu istému príjemcovi cezhraničných platieb za stanovené obdobie, budú poskytovatelia platobných služieb, ktorí v súvislosti s týmito cezhraničnými platbami týmto osobám poskytujú platobné služby, povinní viesť osobitné záznamy a údaje z nich oznámiť Finančnému riaditeľstvu SR. Tieto záznamy sa následne každým členským štátom budú zasielať do centrálného európskeho systému o platbách (tzv. CESOP), kde sa potom podrobia krížovej kontrole a vyhodnotia.

Popri transpozícii uvedenej smernice je predmetom návrhu zákona aj úprava rôznych ustanovení zákona o DPH, ktorých cieľom je zníženie administratívnej záťaže. Patrí sem napríklad upustenie od povinnosti registrovať sa za platiteľa dane pre zdaniteľné osoby, ktoré poskytujú výlučne finančné alebo poisťovacie služby alebo oslobodený prenájom nehnuteľnosti, s možnosťou zdaniteľných osôb, ktoré sú z titulu uskutočňovania uvedených transakcií v súčasnosti registrovanými platiteľmi dane, požiadať o zrušenie registrácie.

Okrem toho je cieľom návrhu zákona aj odstránenie niektorých nedostatkov zákona, ktoré vyplynuli z aplikačnej praxe. Ide napríklad o určenie spôsobu stanovenia výšky opravy odpočítanej dane pri krádeži zákonom presne vymedzeného tovaru, pri ktorom sa uplatní

zákonná fikcia posudzovania ako povinne odpisovaného majetku rovnomerne po dobu štyroch rokov.

Predmetom návrhu zákona je aj zavedenie povinnosti odberateľa vykonať opravu odpočítanej dane, ak v ustanovenom období po splatnosti neuhradí protihodnotu za dodanie tovaru alebo služby. Predmetný návrh je plne v súlade s legislatívou Európskej únie, a zároveň sa ním sleduje aj zlepšenie platobnej disciplíny v obchodných vzťahoch. Ďalej sa ním sleduje aj podpora naplnenia aj ďalších čiastkových cieľov vlády SR proklamovaných v Programovom vyhlásení vlády SR na obdobie rokov 2021 - 2024, nakoľko toto opatrenie má potenciál prispieť taktiež k zníženiu únikov na DPH, ako aj medzery vo výbere DPH. Na druhej strane, keďže táto povinnosť je z hľadiska mechanizmu DPH úzko previazaná s inštitútom opravy základu dane u dodávateľa tovaru alebo služby, navrhuje sa do značnej miery zjednodušiť podmienky vzniku nevyhnutnej pohľadávky na účely zákona o DPH, čo predstavuje základný predpoklad pre uplatnenie práva na opravu základu dane v prípadoch, kedy tento nezískal protihodnotu za ním dodaný tovar alebo službu. Navrhované ustanovenia zamerané na zlepšenie podnikateľského prostredia a na zníženie administratívnej záťaže predstavujú opodstatnenú transpozíciu príslušných dispozitívnych článkov smernice 2006/112/ES a nie sú nadbytočnou reguláciou.

Vplyv návrhu zákona na rozpočet verejnej správy, na podnikateľské prostredie, na sociálne prostredie, vplyv na životné prostredie, vplyv na informatizáciu spoločnosti, na služby verejnej správy pre občana a na manželstvo, rodičovstvo a rodinu sú uvedené v doložke vybraných vplyvov. Návrh zákona má pozitívny aj negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, pozitívny a negatívny vplyv na podnikateľské prostredie, pozitívny vplyv na informatizáciu spoločnosti, a nebude mať sociálne vplyvy, vplyvy na životné prostredie, služby verejnej správy pre občana a ani na manželstvo, rodičovstvo a rodinu.

Návrh zákona nemá byť predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

Predkladaný návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a inými právnymi predpismi, s nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj v súlade s právom Európskej únie.

Účinnosť zákona sa navrhuje od 1. januára 2023, okrem čl. I bodov 20 a 30, ktoré nadobudnú účinnosť 1. januára 2024.